

Byggverksamhet

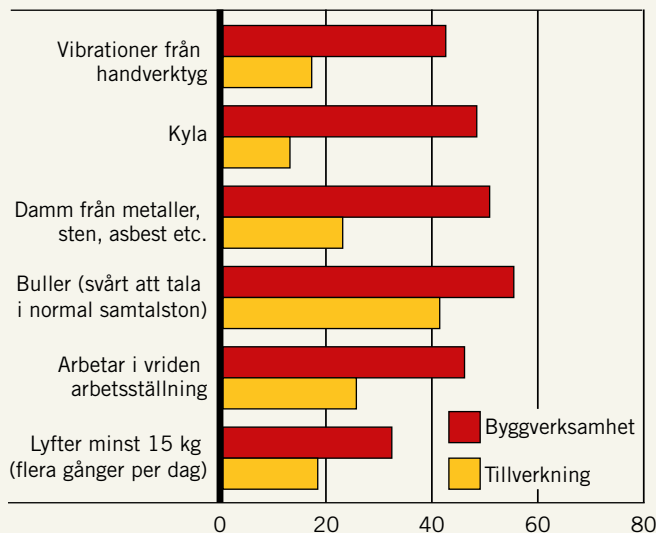
Inom byggverksamhet är det vanligt att man utsätts för tunga lyft och påfrestande arbetsställningar, buller, vibrationer, kyla och damm. Svåra olyckor är vanliga, de senaste fem åren har 57 personer omkommit.

År 2012 fanns 309 000 sysselsatta inom näringsgrenen byggverksamhet, varav 9 procent var kvinnor. Näringsgrenen består av tre huvudgrupper och 77 000 var verksamma inom husbyggnad, 35 000 inom anläggningsarbeten och 197 000 inom specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet. Inom den sistnämnda kategorin ingår bland annat elinstallationer, mark- och grundarbeten samt värme- och sanitetsarbeten.

Buller och damm förekommer ofta

Resultaten från arbetsmiljöundersökningarna 2009 och 2011 visar att de som jobbar inom byggverksamhet i många avseenden är betydligt mer utsatta för olika påfrestningar i arbetet än de inom tillverkningsindustrin.

Figur 1. Procentandel som är utsatta för vissa påfrestningar i arbetet. Om inget annat anges avser uppgiften minst 1/4 av arbetstiden

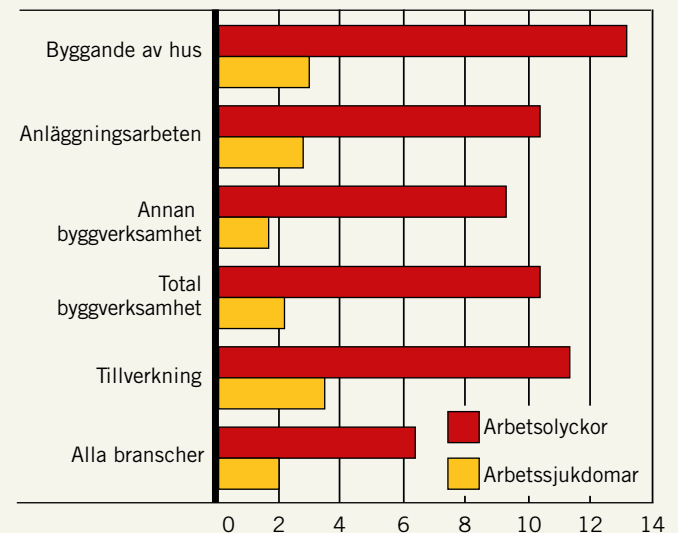

Anmälda arbetsskador till Försäkringskassan

Under 2012 har ungefär 3 300 olyckor med frånvaro och 700 sjukdomar anmälts till Försäkringskassan. Sedan 2008 har olyckorna ökat med 9 procent, men arbetssjukdomarna minskat med 26 procent.

Som framgår av figur 2 är antalet anmälda arbetsskador per 1 000 sysselsatta högst i branschen byggande av hus. Därefter kommer anläggningsarbeten och sedan annan byggverksamhet. För byggverksamhet som helhet är antalet anmälda arbetsskador i förhållande till antalet sysselsatta något lägre än inom tillverkning. Bland arbetsolyckor som medfört minst 14 dagars frånvaro är dock antalet anmälningar per 1 000 sysselsatta högre inom byggbranschen än inom tillverkning (4,5 jämfört med 3,6). Det är viktigt att komma ihåg att alla arbetsskador inte anmäls och att underrapporteringen kan variera mellan olika branscher.

Figur 2. Anmälda arbetsskador per 1 000 sysselsatta 2010–2012 (Åldersgrupp: 16–64 år)

Många dödsolyckor

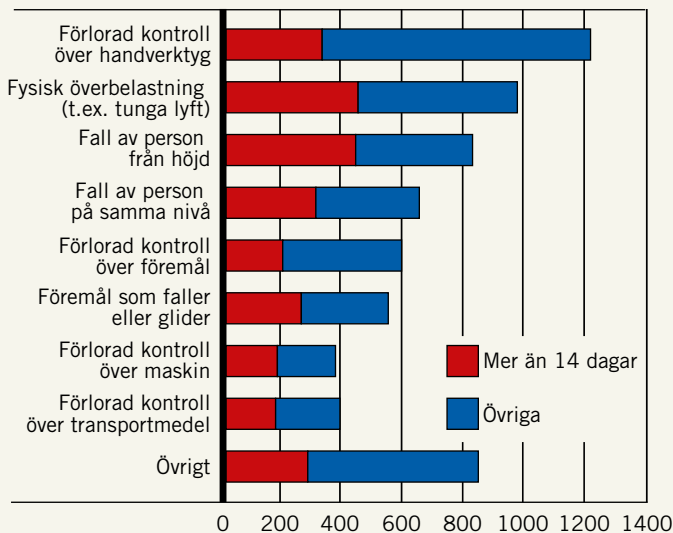
Under åren 2008–2012 har 57 personer inom byggverksamhet omkommit i arbetsolyckor, 7 personer år 2012, 10 personer år 2011, 14 personer år 2010, 9 personer år 2009 och 17 personer år 2008. Av de förolyckade under denna period var 5 egenföretagare. De flesta dödsolyckor inom byggverksamhet (ungefär en tredjedel) har inträffat i samband med fordonsolyckor.

Korta arbetsskadefakta Nr 6/2013

Förlorad kontroll och tunga lyft vanliga orsaker

Den vanligaste orsaken till olycksfall inom byggverksamhet är förlorad kontroll över handverktyg, till exempel kniv eller bormaskin (figur 3). Av de svårare olycksfallen (sjukfrånvaro mer än 14 dagar) är andelen högst för olyckor som orsakats av fysisk överbelastning (t.ex. tunga lyft) och fall från höjd.

Figur 3. Antal arbetsolyckor efter orsak år 2011–2012

Belastningsfaktorer vanligaste orsaken till arbets-sjukdomar

Arbets sjukdomarna som anmäls inom byggverksamhet under 2012 har framför allt orsakats av tunga lyft eller andra ansträngande arbetsrörelser (66 procent). Fysikaliska faktorer, främst buller, är näst vanligast med 18 procent och kemiska eller biologiska orsaker kommer därefter med 9 procent av anmälningarna.

Exempel på olyckor på grund av förlorad kontroll över handverktyg hämtade från arbetsskadeanmälningar:

Jag lade på en lång plankan på sågbordet och körde igång sågen. Efter jag tryckte upp klingskyddet behövde jag flytta fram plankan 5 mm. Det gick trögt då plankan hade fastnat lite. Jag tappade greppet och handen slant in på geringssågen varvid jag förlorat pekfingeret på vänstra handen.

Jag stod på stege och demonterade kablar när jag slant med kniven (gipskniv) och skar ett snitt på vänster handled.

Bormaskinen fastnar i betongplatta och vrids med den följden att jag som höll fast maskinen mellan mina knän fått ont i ena knät